na toevoeging van water en bevriezing een zodanige consistentie bezitten, dat het bij kamertemperatuur niet te snel uiteenvalt en voldoende lang fris blijft.

In zaak 64/81,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Finanzgericht Münster, IVe Senat, in het aldaar aanhangig geding tussen

NICOLAUS CORMAN & FILS SA, te Goé-Dolhain (België),

- en

HAUPTZOLLAMT GRONAU (Bondsrepubliek Duitsland),

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van het begrip „consumptie-ijs dat geschikt is voor consumptie" in de zin van artikel 6, lid 1, sub c, derde streepje, van verordening nr. 1259/72 van de Commissie van 16 juni 1972 betreffende het ter beschikking stellen van boter tegen verlaagde prijs aan bepaalde verwerkende industrieën in de Gemeenschap (PB L 139 van 1972, blz. 18), in de redactie van verordening (EEG) nr. 2815/72 van de Commissie van 22 december 1972 (PB L 297 van 1972, blz. 3), laatstelijk gewijzigd bij verordening (EEG) nr. 2819/74 van de Commissie van 8 november 1974 (PB L 301 van 1974, blz. 21).

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

samengesteld als volgt: A. Touffait, kamerpresident, Mackenzie Stuart en U. Everling, rechters,

advocaat-generaal: G. Reischl
griffier: H. A. Rühl, hoofdadministrateur

het navolgende

# ARREST

## De feiten

I — De feiten en het procesverloop

Op 27 januari, 4, 11 en 14 februari 1975 deed verzoekster in het hoofdgeding, een Belgische onderneming, bij het Zollamt Aachen-Autobahn-Süd 80 007,5 kg boterconcentraat inklaren, die zij overeenkomstig de procedure van verordening nr. 1259/72 had gekocht en uit België naar de Bondsrepubliek Duitsland uitvoerde. De Duitse afnemer, Otto Suwelack Nachfolger KG, die de boter wilde gebruiken voor de bereiding van consumptie-ijs, deed ze onder douanetoezicht plaatsen. Het douanekantoor hief op grond van deze bestemming het met 50 % verminderde Duitse monetair compenserende bedrag, in totaal DM 37 927,09, overeenkomstig artikel 20, sub a, van verordening nr. 1259/72, zoals gewijzigd bij verordening nr. 1570/74 van de commissie van 21 juni 1974 (PB L 167 van 1974, blz. 29), houdende wijziging van de verordeningen (EEG) nrs. 1259/72 en 218/74 ten aanzien van de monetair compenserende bedragen van toepassing op boter verkocht tegen verlaagde prijs aan bepaalde verwerkende industrieën in de Gemeenschap.

Het door de Duitse onderneming vervaardigde eindprodukt — een preparaat in poedervorm voor de bereiding van consumptie-ijs — werd onderzocht door de Zolltechnische Prüfungs- und Lehranstalt te München en door het Institut für Chemie der Bundesanstalt für Milchforschung te Kiel, teneinde vast te stellen of het in overeenstemming was met artikel 6, lid 1, sub c, derde streepje, van verordening nr. 1259/72, zoals gewijzigd bij verordening nr. 2815/72.

Krachtens deze bepaling mag de boter slechts worden verwerkt tot

„preparaten in poedervorm voor de bereiding van consumptie-ijs, behorende tot de onderverdelingen ex 18.06 D of ex 21.07 F van het gemeenschappelijk douanetarief waarvan het van de melk afkomstige vetgehalte minder is dan 32 gewichtspercenten en dat geschikt is voor consumptie zonder andere bewerking dan de toevoeging van water en bevriezing."

Zich baserend op de rapporten van deze twee instituten, meende het douanekantoor Coesfeld — volgens de verwijzende rechter het voor het toezicht bevoegde kantoor — dat het boterconcentraat niet overeenkomstig zijn bestemming was gebruikt, omdat het preparaat in poedervorm niet conform de gestelde voorwaarden kon worden gebruikt voor de bereiding van consumptie-ijs dat geschikt is voor consumptie. Om die reden vorderde het bij rectificatiebeschikking van 18 maart 1976 een aanvullend monetair compenserend bedrag ten belope van DM 37 918,80.

Volgens de verwijzende rechter leidden de expertises immers tot de conclusie dat met het poeder geen consumptie-ijs kon worden bereid dat aan de verwachtingen van de consument beantwoordt. Volgens het instituut te Kiel zou men, „ware het gebruiksdoel niet aangeduid, het poeder

bezwaarlijk kunnen aanmerken als een preparaat voor de bereiding van consumptie-ijs." In het algemeen gesproken was het ijs smakeloos en had het geen goede consistentie wegens de vorming van ijskristallen; daarenboven was het suikergehalte ervan lager dan gebruikelijk; dit gold ook voor de hoeveelheid smaakstoffen, zoals vanilline, en voor de emulgators en stabilisators. Als vetemulgator bevatte het preparaat slechts 1 % natriumcaseïnaat, dat op consumptie-ijs een destabiliserende werking heeft. De aanwezigheid van dit middel in consumptie-ijs was ongebruikelijk, en bovendien mocht het in de Bondsrepubliek Duitsland niet in de handel worden gebracht; tenslotte was het niet mogelijk een voldoende uitzetting van het ijs te verkrijgen, want nadat het uit de freezer was genomen, zakte het al snel in, waarbij bevroren bestanddelen en vloeistof zich meteen duidelijk van elkaar scheidden. Daardoor miste het ijs de karakteristieke romigheid en bezat het niet de genotswaarde die, waar het om een versnapering ging, toch voorop diende te staan.

Verzoekster in het hoofdgeding diende een bezwaarschrift in tegen het rectificatiebesluit, waarbij zij stelde dat de Duitse instanties overdreven eisen stelden aan het preparaat in poedervorm. Volgens verzoekster immers betekenden de woorden „geschikt voor consumptie" (in het Duits: „verbrauchsfähig") zoveel als „eetbaar" of „niet ongeschikt voor consumptie", maar niet dat het ijs ook smakelijk moest zijn of „genotswaarde" moest bezitten. Voor deze opvatting zouden ook praktische overwegingen pleiten, want de betrokken uitdrukking zou in de gehele Gemeenschap eenvormig moeten worden uitgelegd; dit hield in dat een produkt geschikt was voor consumptie zodra het in een Lid-Staat in de handel kon worden gebracht. In casu was het poeder in België geschikt voor consumptie bevonden, hetgeen bleek uit een attest van de Belgische Nationale Zuiveldienst van 19 februari 1979. Verder was volgens dit attest het gebruik van natriumcaseïnaat bij de bereiding van consumptie-ijs toegelaten in het Verenigd Koninkrijk, Italië en de Beneluxlanden; daarenboven verbood, volgens de verwijzende rechter, verordening nr. 1259/72 het gebruik van dit additief niet. Deze verordening stelde evenmin eisen betreffende het minimum gehalte aan suiker en vanilline, noch betreffende het uitzetten.

Na de afwijzing van haar bezwaarschrift maakte verzoekster in het hoofdgeding de zaak aanhangig bij het Finanzgericht Münster, dat overwoog dat het niet beschikte over voldoende gegevens voor een definitie van het communautaire begrip „consumptie-ijs dat geschikt is voor consumptie". Bij beschikking van 6 maart 1980 heeft het daarom de volgende drie vragen gesteld:

„1. Welke eigenschappen moet consumptie-ijs dat geschikt is voor consumptie (‚verbrauchsfähiges Speiseeis') in de zin van artikel 6, lid 1, sub c, derde streepje van verordening (EEG) nr. 1259/72 van de Commissie van 16 juni 1972 betreffende het ter beschikking stellen van boter tegen verlaagde prijs aan bepaalde verwerkende industrieën in de Gemeenschap (PB L 139 van 1972, blz. 18), in de redactie van verordening (EEG) nr. 2815/72 van de Commissie van 22 december 1972 (PB L 297 van 1972, blz. 3), laatstelijk gewijzigd bij verordening (EEG) nr. 2819/74 van de Commissie van 8 november 1974 (PB L 301 van 1974, blz. 21), bezitten? Is het voldoende indien het bevroren produkt, ‚eetbaar', ‚niet oneetbaar', ‚niet ongeschikt voor menselijke consumptie', of ‚niet schadelijk voor de gezondheid' is? Of moet het daarenboven beantwoorden aan de verwachtingen van de consument of de ver-

keersopvattingen, dat wil zeggen door de consument worden geaccepteerd als normaal, in de handel of in het verkeer gangbaar consumptie-ijs?

2. Indien de verwachtingen van de consument of de verkeersopvattingen beslissend zijn:

   Is het voldoende wanneer het produkt beantwoordt aan de verwachtingen van de consument of de verkeersopvattingen in het land van verwerking, in een Lid-Staat of zelfs in een derde land, of moet het beantwoorden aan de verwachtingen van de consument of de verkeersopvattingen in alle Lid-Staten?

3. Is het van belang dat het produkt volgens de in een van de voornoemde landen of in alle Lid-Staten geldende voorschriften inzake voedingsmiddelen geschikt is voor de verkoop?"

De verwijzingsbeschikking is op 23 maart 1981 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door Corman SA, verzoekster in het hoofdgeding, te deze vertegenwoordigd door Ehle, Feldmann en partners, advocaten te Keulen, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, te dezen vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur J. Sack als gemachtigde.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, bij beschikking van 15 juli 1981 besloten de zaak krachtens artikel 95 van het Reglement voor de procesvoering naar de Derde kamer te verwijzen en zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

## II — Schriftelijke opmerkingen ingediend krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG

### *A — Opmerkingen van verzoekster in het hoofdgeding*

*Verzoekster in het hoofdgeding* herhaalt het betoog dat zij reeds voor de verwijzende rechter had ontwikkeld.

Zij analyseert eerst de communautaire regeling en besluit dat er geen bepalingen bestaan die het begrip „geschikt voor consumptie" nader omschrijven of toelichten.

Voorts stelt zij dat het betrokken produkt naar Belgisch, Italiaans, Nederlands, Brits en Luxemburgs recht toegelaten is en in de handel mag worden gebracht, maar dat het niet beantwoordt aan de eisen van de Duitse Speiseeisverordnung van 15 juli 1933, zoals gewijzigd bij verordening van 1 juli 1970 (BGBl. 1970 I, blz. 1061).

Aan het begrip „geschikt voor consumptie" moet volgens verzoekster in het hoofdgeding een autonome gemeenschapsrechtelijke uitlegging worden gegeven, zonder daarbij overeenkomstige of identieke nationale bepalingen in aanmerking te nemen.

Baseert men zich op de tekst van artikel 6 van verordening nr. 1259/72 in de redactie van verordening nr. 2819/74, dan moet het eindprodukt eigenschappen bezitten die het eenvoudig „consumeerbaar" of „eetbaar" maken; er is dan geen plaats meer voor de uitlegging van verweerster in het hoofdgeding, namelijk dat het produkt genotswaarde voor de Duitse consument dient te bezitten.

Uit de context van artikel 6 blijkt tevens dat het wezenlijke van de zinswending „geschikt voor consumptie zonder andere bewerking dan de toevoeging van water en bevriezing" is, dat de verwerking kan bestaan in het toevoegen van smaakstoffen, stabilisators en andere limitatief opgesomde stoffen, mits het produkt maar blijft vallen onder de tariefpost waarvoor het bedoeld is. Aangezien het hier om een voor verdere verwerking bestemd tussenprodukt gaat, kan de gemeenschapswetgever, toen hij de uitdrukking „geschikt voor consumptie" gebruikte, niet aan het standpunt van de consument hebben gedacht.

Uit het doel van de regeling — zoals dat tot uitdrukking komt in de considerans van de verordeningen nrs. 1259/72 en 232/75 — blijkt dat het toezicht op het gebruik van de goedkope boter zich moest uitstrekken tot het door de verordening beoogde eindstadium van het produkt; daarmee is niet de consumptie van het produkt bedoeld, maar enkel het laatste vaststelbare stadium waarin de waar zich bevindt na de verschillende, door de verordening voorgeschreven behandelings- en verwerkingsfasen. Heeft het produkt dat eindstadium eenmaal bereikt, dan blijft het de laatste verwerker vrijstaan, het nog verder te veranderen in consumptie-ijs dat beantwoordt aan de smaak van de consument.

Uit al deze elementen voor de uitlegging van het kenmerk „geschikt voor consumptie" volgt dat het doel van de verordening is bereikt wanneer het gebruik/de verwerking van het preparaat in poedervorm voor de bereiding van consumptie-ijs een produkt doet ontstaan van een bepaalde samenstelling, dat na toevoeging van water en bevriezing geschikt is voor consumptie. In het kader van de betrokken verordening worden derhalve geen verdere voorwaarden gesteld, die reeds in dit stadium rekening houden met de verwachtingen van de consument.

Voor de uitlegging „geschikt voor consumptie" = „eetbaar" pleit ook het uitleggingscorrectief van belangenafweging en hanteerbaarheid. Het kan immers niet de taak van de communautaire overheid zijn, in elke Lid-Staat waar het produkt wordt aangeboden, te controleren of dit — mogelijke — tussenprodukt reeds door de consument aldaar wordt geaccepteerd als iets wat beantwoordt aan hetgeen hij verwacht van consumptie-ijs dat met plezier wordt geconsumeerd.

Wat tenslotte de hanteerbaarheid betreft, dit begrip moet volgens verzoekster in elke Lid-Staat worden omschreven op basis van de kleinste gemene noemer binnen de Gemeenschap. Daar zij vermoedt dat deze noemer in haar eigen land, België, te vinden is, en weet dat het produkt aan de eisen van haar eigen recht voldoet, meent verzoekster ervan te mogen uitgaan dat de Duitse overheid geen hogere eisen zal stellen bij de uitlegging van het betrokken begrip.

Mitsdien geeft zij in overweging, de door de verwijzende rechter gestelde vragen te beantwoorden als volgt:

De eerste vraag:

De eigenschap „geschikt voor consumptie", die tussenprodukten dienen te bezitten welke zijn verkregen in het kader van de verkoop van boter tegen verlaagde prijs overeenkomstig verordening (EEG) nr. 1259/72 van de Commissie van 16 juni 1972 (PB L 139 van 1972, blz. 18), in de redactie van verordening (EEG) nr. 2815/72 van de Commissie van 22 december 1972 (PB L 297 van 1972, blz. 3), op het relevante tijdstip laatstelijk gewijzigd bij verordening (EEG) nr. 2819/74 van de Commissie van 8 november 1974 (PB L 301 van

1974, blz. 21), en die zij vervaardigt uit verkochte opslagboter, verwerkt onder de voorwaarden van artikel 6, lid 1, sub a, voorzien van de bijmengingen genoemd in artikel 6, lid 1, sub b, en overeenkomstig artikel 6, lid 1, sub c, derde streepje, onder de aldaar genoemde voorwaarden verwerkt tot preparaten in poedervorm voor de bereiding van consumptie-ijs behorende tot de onderverdelingen ex 18.06 D en ex 21.07 F van het gemeenschappelijk douanetarief, betekent dat die tussenprodukten zonder verdere bewerking dan toevoeging van water en bevriezing niet ongeschikt zijn voor menselijke consumptie respectievelijk eetbaar zijn, behoudens latere, in het kader van op de markt afgestemde vervaardiging van consumptie-ijs plaatsvindende be- of verwerking door aanpassing van bijvoorbeeld de smaak, de consistentie enz. aan de verwachtingen van de consument.

De tweede vraag:

Deze vraag behoeft niet te worden beantwoord, aangezien noch de verwachtingen van de consument noch de verkeersopvattingen beslissend zijn.

De derde vraag:

Hiervoor geldt hetzelfde: het is niet van belang of het in de verordening bedoelde tussenprodukt volgens het geldende levensmiddelenrecht in het verkeer mag worden gebracht.

*B — Opmerkingen van de Commissie*

Volgens de *Commissie* dient men deze zaak te zien tegen de achtergrond van 's Hofs arresten van 28 juni 1979 (zaken 216/78, Beljatzky, en 217/78, Corman, Jurispr. 1979, blz. 2273 en 2287). Volgens deze arresten is navordering van compenserende bedragen mogelijk wanneer de boter niet de beoogde bestemming heeft verkregen.

Na een analyse van de toepasselijke verordeningen komt de Commissie tot de slotsom dat het op deze wijze bereide poeder niet alleen dient te beantwoorden aan alle vereisten die indeling in één van de genoemde posten van het GDT — 18.06 D of 21.07 F in de toentertijd geldende redactie — mogelijk maken, maar dat het tevens ook na eenvoudige toevoeging van water en bevriezing als consumptie-ijs moet kunnen worden ingedeeld onder de posten 18.06 B of 21.07 C. Zij twijfelt eraan of de verwijzende rechter de volle draagwijdte van deze dubbele voorwaarde waaraan preparaten in poedervorm dienen te beantwoorden, heeft onderkend, want in de verwijzingsbeschikking is een betoog van verzoekster overgenomen dat onjuist of tenminste sterk simplistisch is in die zin, dat het een beslissend element veronachtzaamt, namelijk dat het produkt zonder andere bewerking dan de toevoeging van water en bevriezing tot consumptie-ijs van de hierboven vermelde tariefposten moet kunnen worden verwerkt.

Post 18.06 D komt niet in aanmerking, omdat deze slechts betrekking heeft op produkten op basis van cacao. Het ware wenselijk geweest dat de verwijzende rechter eerst zou hebben onderzocht of het betrokken poeder inderdaad een produkt van een der posten ex 18.06 D of ex 21.07 F is, dat zonder andere bewerking dan de toevoeging van water en bevriezing tot consumptie-ijs van post 18.06 B of 21.07 C wordt.

Zou dit inderdaad het geval zijn, dan moet onderzocht worden of het produkt geschikt is voor consumptie, dat wil zeggen of het zonder verdere verwerking of verbetering rechtstreeks als consumptie-ijs aan de consument kan worden geleverd. Het is dus niet voldoende dat het

produkt enkel maar „eetbaar" is of „niet ongeschikt voor consumptie": het moet dit juist zijn in zijn hoedanigheid van consumptie-ijs. Het moet dus juist als zodanig herkenbaar en aanvaardbaar zijn.

Deze opvatting volgt reeds uit de bewoordingen van verordening nr. 1259/72, volgens welke het produkt duidelijk *als consumptie-ijs geschikt moet zijn voor consumptie.* Zij vindt voorts bevestiging in het doel van de verordening, namelijk dat het eindprodukt als consumptie-ijs moet kunnen worden geconsumeerd. Artikel 6 van verordening nr. 1259/72 zou immers zijn doel — verhinderen dat de tegen verlaagde prijs verkochte boter wordt gebruikt voor een ander doel dan de bereiding van consumptie-ijs — niet bereiken wanneer het voldoende zou zijn dat het produkt enkel maar „eetbaar" is.

Niettemin mogen bij de omschrijving van het begrip „consumptie-ijs dat geschikt is voor consumptie" geen overdreven eisen worden gesteld. Of een bepaald produkt op de markt aanslaat, moet in vrije mededinging worden beslist. Bij de omschrijving van het begrip dient men dus uit te gaan van de minimumeisen waaraan het produkt moet voldoen om als consumptie-ijs te worden aangemerkt.

Daarbij dient men zich echter niet te baseren op een of andere nationale regeling, ook niet op die welke vergelijkenderwijs de minst hoge eisen stelt. Wel zullen de nationale regelingen in dit verband in tweeërlei opzicht van belang zijn: enerzijds zal een produkt zeker niet geschikt zijn voor consumptie wanneer komt vast te staan dat het in geen enkele Lid-Staat als consumptie-ijs mag worden verkocht; anderzijds zal wanneer het produkt als consumptie-ijs in één Lid-Staat in de handel mag worden gebracht, dit een aanwijzing kunnen vormen dat het een voor consumptie geschikt produkt is. De nationale regelingen kunnen derhalve ten hoogste indicatieve waarde hebben en het begrip „geschikt voor consumptie" moet dan ook worden omschreven aan de hand van de minimumeisen van de consument in de Gemeenschap, zoals die overigens uit verordening nr. 232/75 volgen.

Aangezien consumptie-ijs een genotmiddel is, is de smaak — zoetheid, aroma — even belangrijk als de consistentie; zo mag consumptie-ijs niet te snel smelten en uiteenvallen in vaste en vloeibare bestanddelen. Daarentegen zijn andere kenmerken, zoals de smaak op de tong, het gebruikelijke vanillinegehalte, de uitzettingsfactor en de smeltsnelheid niet van doorslaggevend belang.

Deze criteria lijken de Commissie voldoende om de verwijzende rechter een beslissing mogelijk te maken, zodat niet behoeft te worden ingegaan op andere eigenschappen die consumptie-ijs eventueel dient te bezitten om geschikt voor consumptie te zijn. Het is immers de nationale rechter die in concreto heeft te beoordelen of een produkt volgens bovenvermelde criteria als consumptie-ijs dat geschikt is voor consumptie, kan worden beschouwd.

Mitsdien geeft de Commissie in overweging, de door de verwijzende rechter gestelde vragen te beantwoorden als volgt:

„1. Tot preparaten in poedervorm voor de bereiding van consumptie-ijs, behorende tot de onderverdelingen ex 18.06 D of ex 21.07 F (oude redactie) van het GDT, in de zin van verordening (EEG) nr. 1259/72 van de

Commissie, behoren slechts produkten die, na eenvoudige toevoeging van water en bevriezing, kunnen worden beschouwd als consumptie-ijs in de zin van de onderverdelingen ex 18.06 B of ex 21.07 C van het GDT en als zodanig geschikt zijn voor consumptie.

2. Of een produkt geschikt is voor consumptie, hangt af van de minimumeisen die een consument in de Gemeenschap aan consumptie-ijs stelt. Een belangrijke aanwijzing daarvoor is, dat een produkt volgens het nationale recht van een Lid-Staat als consumptie-ijs in de handel mag worden gebracht. Daarentegen is een produkt niet voor consumptie geschikt, wanneer het onder die benaming in geen enkele Lid-Staat mag worden verkocht.

3. Een produkt dat naar smaak niet duidelijk gezoet of gearomatiseerd is, of dat bij het smelten zeer snel in twee bestanddelen — een vloeistof en een vaste stof — uiteenvalt, beantwoordt niet aan de minimumeisen voor consumptie-ijs dat geschikt is voor consumptie, in de zin van verordening nr. 1259/72."

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 15 oktober 1981 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt door Nicolaus Corman & Fils SA, verzoekster in het hoofdgeding, te deze vertegenwoordigd door U. C. Feldmann, advocaat te Keulen, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, te deze vertegenwoordigd door J. Sack als gemachtigde.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 19 november 1981 conclusie genomen.

## In rechte

1 Bij beschikking van 16 januari 1981, ingekomen ten Hove op 23 maart daaropvolgende, heeft het Finanzgericht Münster krachtens artikel 177 EEG-Verdrag drie prejudiciële vragen gesteld, met name over de uitlegging van de uitdrukking „consumptie-ijs dat geschikt is voor consumptie" („verbrauchsfähiges Speiseeis") in artikel 6, lid 1, sub c, derde streepje, van verordening nr. 1259/72 van de Commissie van 16 juni 1972 (PB L 139 van 1972, blz. 18) betreffende het ter beschikking stellen van boter tegen verlaagde prijs aan bepaalde verwerkende industrieën in de Gemeenschap, in de redactie van verordening nr. 2815/72 van de Commissie van 22 december 1972 (PB L 297 van 1972, blz. 3), laatstelijk gewijzigd bij verordening nr. 2819/74 van de Commissie van 8 november 1974 (PB L 301 van 1974, blz. 21) (hierna „de gewijzigde verordening nr. 1259/72").

2 Deze vragen zijn gerezen in een geding tussen een Belgische onderneming en het Hauptzollamt Gronau. De Belgische onderneming voerde boterconcentraat uit dat door een Duitse firma moest worden verwerkt tot een preparaat in poedervorm voor de bereiding van consumptie-ijs door eenvoudige toevoeging van water en bevriezing. Het Hauptzollamt hief de monetair compenserende bedragen niet tegen het verminderde tarief van 50 % overeenkomstig artikel 20 van de gewijzigde verordening nr. 1259/72, maar tegen het volle tarief, op grond dat het betrokken boterconcentraat niet overeenkomstig zijn bestemming was verwerkt tot een preparaat in poedervorm dat kon worden gebruikt voor de bereiding van voor consumptie geschikt consumptie-ijs, en dat kon worden ingedeeld onder de onderverdelingen ex 18.06 D of ex 21.07 F van het gemeenschappelijk douanetarief.

3 Volgens het Hauptzollamt immers was uit de op verzoek van de douane door gespecialiseerde instituten verrichte expertise gebleken dat het betrokken preparaat in poedervorm niet geschikt was voor consumptie als consumptie-ijs zonder verdere bewerking dan toevoeging van water en bevriezing. Uit de expertise was verder gebleken dat het, gelet op de aromatisering, de zoetheidsgraad, de hoeveelheid bindmiddelen en emulgators en de stabiliteit van het eindprodukt, niet mogelijk was dit als voor consumptie geschikt consumptie-ijs aan te merken. Gezien dit onderzoeksresultaat heeft de nationale rechter het Hof de volgende drie vragen gesteld:

„1. Welke eigenschappen moet consumptie-ijs dat geschikt is voor consumptie (‚verbrauchsfähiges Speiseeis') in de zin van artikel 6, lid 1, sub c, derde streepje van verordening (EEG) nr. 1259/72 van de Commissie van 16 juni 1972 betreffende het ter beschikking stellen van boter tegen verlaagde prijs aan bepaalde verwerkende industrieën in de Gemeenschap (PB L 139 van 1972, blz. 18), in de redactie van verordening (EEG) nr. 2815/72 van de Commissie van 22 december 1972 (PB L 297 van 1972, blz. 3), laatstelijk gewijzigd bij verordening (EEG) nr. 2819/74 van de Commissie van 8 november 1974 (PB L 301 van 1974, blz. 21), bezitten? Is het voldoende indien het bevroren produkt ‚eetbaar', ‚niet oneetbaar', ‚niet ongeschikt voor menselijke consumptie' of ‚niet schadelijk voor de gezondheid' is? Of moet het daarenboven beantwoorden aan de verwachtingen van de consument of de verkeersopvattingen, dat wil zeggen door de consument worden geaccepteerd als normaal, in de handel of in het verkeer gangbaar consumptie-ijs?

2. Indien de verwachtingen van de consument of de verkeersopvattingen beslissend zijn:

Is het voldoende wanneer het produkt beantwoordt aan de verwachtingen van de consument of de verkeersopvattingen in het land van

verwerking, in een Lid-Staat of zelfs in een derde land, of moet het beantwoorden aan de verwachtingen van de consument of de verkeersopvattingen in alle Lid-Staten?

3. Is het van belang dat het produkt volgens de in een van de voornoemde landen of in alle Lid-Staten geldende voorschriften inzake voedingsmiddelen geschikt is voor de verkoop?"

4 Met deze drie vragen wil men in wezen vernemen, wat naar gemeenschapsrecht moet worden verstaan onder „geschikt voor consumptie" in de zin van artikel 6, lid 1, sub c, derde streepje, van de gewijzigde verordening nr. 1259/72, dat bepaalt dat krachtens deze verordening verkochte boter overeenkomstig de doelstelling daarvan slechts mag worden verwerkt tot:

„preparaten in poedervorm voor de bereiding van consumptie-ijs, behorende tot de onderverdelingen ex 18.06 D of ex 21.07 F van het gemeenschappelijk douanetarief waarvan het van de melk afkomstige vetgehalte minder is dan 32 gewichtspercenten en dat geschikt is voor consumptie zondere andere bewerking dan de toevoeging van water en bevriezing."

5 Deze bepaling houdt in, dat het uit boter vervaardigde preparaat in poedervorm dient te voldoen aan alle voorwaarden voor indeling onder een van de twee genoemde tariefposten van het gemeenschappelijk douanetarief, dit wil zeggen dat het geschikt moet zijn om door eenvoudige toevoeging van water en bevriezing te worden verwerkt tot het eindprodukt voor consumptie geschikt consumptie-ijs.

6 Gaat men vooreerst uit van de toelichtingen op het gemeenschappelijk douanetarief, dan betekent de uitdrukking „geschikt voor consumptie" dat aan de kwaliteit van consumptie-ijs in de zin van de betrokken tariefposten slechts beperkte eisen mogen worden gesteld. De indeling onder de tariefposten 18.06 („chocolade en andere voedingsmiddelen, welke cacao bevatten") en 21.07 („produkten voor menselijke consumptie, elders genoemd noch elders begrepen") toont immers aan, dat het betrokken eindprodukt eetbaar moet zijn, dat wil zeggen niet ongeschikt voor menselijke consumptie of schadelijk voor de gezondheid.

7 In het kader van verordening nr. 1259/72 wordt vervolgens duidelijk, dat het produkt dat door de eenvoudige toevoeging van water aan het uit botercon-

centraat vervaardigde preparaat in poedervorm en door bevriezing wordt verkregen, „consumptie-ijs" is, dat zonder verdere bewerking „voor consumptie geschikt" is. Dit betekent dat dit produkt als consumptie-ijs eetbaar moet zijn, met andere woorden dat het naar smaak duidelijk gezoet of gearomatiseerd moet zijn en een samenstelling moet hebben die lang genoeg consistent en fris blijft. Een produkt dat smaakloos is of te snel zijn consistentie verliest omdat het bij het ontdooien bijna onmiddellijk smelt en in zijn bestanddelen uiteenvalt, is geen voor consumptie geschikt consumptie-ijs in de zin van de gewijzigde verordening nr. 1259/72. Dit blijkt trouwens ook uit de latere verordening nr. 232/75 van de Commissie van 30 januari 1975 betreffende verkoop tegen verlaagde prijs van boter bestemd voor de vervaardiging van consumptie-ijs (PB L 24 van 1975, blz. 45), volgens welke de produkten één of meer aromaten alsmede emulgators of stabilisators dienen te bevatten.

8 Deze minimumeisen volgen uit de bepalingen van het gemeenschappelijk douanetarief in samenhang met die van verordening nr. 1259/72, gemeenschapsbepalingen dus, waarvan de betekenis en draagwijdte niet aan de hand van het recht van de Lid-Staten moeten worden bepaald; de communautaire rechtsorde immers wil voor de omschrijving van haar begrippen in beginsel niet aanknopen bij een of meer nationale rechtsstelsels, tenzij zulks uitdrukkelijk zou zijn bepaald. In casu zou door elke nationale afwijking van voormelde communautaire kwaliteitseisen de eenvormige toepassing van de gewijzigde verordening nr. 1259/72 kunnen worden vervalst en het doel ervan — vermindering van de botervoorraden door verkoop tegen verlaagde prijs aan bepaalde verwerkende industrieën — kunnen worden gemist, doordat een verlaging van de monetair compenserende bedragen mogelijk zou worden voor de handel in produkten die niet noodzakelijk bestemd zijn voor het gebruik waarvoor deze verordening een lager tarief toelaat.

9 Mitsdien moet op de vraag van het Finanzgericht Münster worden geantwoord, dat tot de preparaten in poedervorm van postonderverdeling ex 18.06 D of ex 21.07 F van het gemeenschappelijk douanetarief voor de bereiding van consumptie-ijs in de zin van artikel 6, lid 1, sub c, derde streepje, van verordening nr. 1259/72 van de Commissie in de redactie van verordening nr. 2815/72 van de Commissie laatstelijk gewijzigd bij verordening nr. 2819/74 van de Commissie van 8 november 1974, uitsluitend produkten behoren die zonder verdere bewerking dan de toevoeging van water en bevrie-

zing kunnen worden verwerkt tot voor consumptie geschikt consumptie-ijs. De geschiktheid voor consumptie als consumptie-ijs in de zin van voornoemde verordening onderstelt naar gemeenschapsrecht dat het basisprodukt in een zo verregaande staat van verwerking verkeert, dat het enkel nog voor de bereiding van consumptie-ijs kan worden gebruikt; het produkt moet dus duidelijk gezoet of gearomatiseerd zijn en na toevoeging van water en bevriezing een zodanige consistentie bezitten, dat het bij kamertemperatuur niet te snel uiteenvalt en voldoende lang fris blijft.

## Kosten

De kosten door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening harer opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

## HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer)

uitspraak doende op de door het Finanzgericht Münster bij beschikking van 16 januari 1981 gestelde vragen, verklaart voor recht:

**Tot de preparaten in poedervorm van postonderverdeling ex 18.06 D of ex 21.07 F van het gemeenschappelijk douanetarief voor de bereiding van consumptie-ijs in de zin van artikel 6, lid 1, sub c, derde streepje, van verordening nr. 1259/72 van de Commissie in de redactie van verordening nr. 2815/72 van de Commissie, laatstelijk gewijzigd bij verordening nr. 2819/74 van de Commissie van 8 november 1974, behoren uitsluitend produkten die zonder verdere bewerking dan de toevoeging van water en bevriezing kunnen worden verwerkt tot voor consumptie geschikt consumptie-ijs. De geschiktheid voor consumptie als consumptie-ijs in de zin van voornoemde verordening onderstelt naar gemeenschapsrecht dat het basisprodukt in een zo verregaande staat van verwerking verkeert, dat het enkel nog voor de bereiding van consumptie-ijs kan worden gebruikt; het produkt moet dus duidelijk gezoet of gearomatiseerd zijn en na toe-**

**voeging van water en bevriezing een zodanige consistentie bezitten, dat het bij kamertemperatuur niet te snel uiteenvalt en voldoende lang fris blijft.**

Touffait Mackenzie Stuart Everling

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 14 januari 1981.

De griffier
voor deze
H. A. Rühl
Hoofdadministrateur

De president van de Derde kamer
A. Touffait

# CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL G. REISCHL VAN 19 NOVEMBER 1981 [1]

*Mijnheer de President,*
*mijne heren Rechters,*

De feiten van de onderhavige prejudiciële zaak zijn de volgende.

Verzoekster in het hoofdgeding, een Belgische onderneming, deed in de maanden januari en februari 1975 bij het Zollamt Aachen-Autobahn-Süd verscheidene partijen boterconcentraat met een totaalgewicht van ongeveer 80 ton inklaren, die zij overeenkomstig de procedure van verordening nr. 1259/72 van de Commissie van 16 juni 1972 betreffende het ter beschikking stellen van boter tegen verlaagde prijs aan bepaalde verwerkende industrieën in de Gemeenschap (PB L 139 van 1972, blz. 18), had gekocht en uit België naar de Bondsrepubliek Duitsland uitvoerde. Terzelfdertijd deed de afnemer van die goederen, de Duitse Dr. Otto Suwelack Nachfolger KG, ze onder douanetoezicht plaatsen omdat zij het boterconcentraat wilde gebruiken voor de bereiding van consumptie-ijs conform de bepalingen van voornoemde verordening. Het douanekantoor hief ingevolge dit verzoek en op grond van deze bestemming het met 50 % verminderde monetair compenserende bedrag, in totaal DM 37 927,09, overeenkomstig artikel 20 van verordening nr. 1259/72, zoals gewijzigd bij verordening nr. 1570/74 (PB L 167 van 1974, blz. 29).

1 — Vertaald uit het Duits.